

ELŐFIZETESI ÁR.

Helyben házhoz hordva és vidékre postai megküldéssel
 Egész évre . . . . 4 ft — kr.
 Félévre . . . . . 2 ft — kr.
 Negyedévre . . . . 1 ft — kr.
 Egyes szám ára 10 kr.
 Hirdetéseket jutányosan számítunk.
 Hivatalos hirdemények 100 szögig 1 ftért közlötnek.
 Kinestári bélyegdíj minden hirdetésért 30 kr.
 Hirdetéseket s előfizetéseket felvez Landemann M. könyvkereskedése S.-a Ujhelyben

SÁTORALJA

Zemplénnvármegye közérdekeit képviselő hetilap.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG
 és
 KIADÓHIVATAL

hova a lap szellemi részét illető költségek s az előfizetési penzek, hirdetési kéziratok s díjak és a lap széktüldésére vonatkozó felszólalások intézendők:
 Sárospatak, Bákóczy-utca 171. sz.
 Kéziratokat nem adunk vissza.
 Bérmentetlen leveleket nem fogadunk el.
 Ny litter minden sora 20 kr.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ-TULAJDONOS

STEINFELD JENŐ.

TÁRS-SZERKESZTŐ:

RÉZ LASZLÓ.

Központilag egyesült szövetkezetek.

Születés, fejlődés, elaggulás, halál ismétlődve a végtelenségig, vagyis egy szóval nivellálás az, a mit úgy a természetben, mint az emberiség életében és működésében egyaránt mindenkor észlelhettünk és észlelhetünk.

A nivellálásnak ezen ép annyira elszomorító, mint a mily vigaszt és reményt nyújtó tagadhatatlan ténye testesül meg korunk ama veszedelmes betegségeiben is, mely a közgazdaságilag legelőrehaladottabb nyugati államokban napról-napra nagyobb tért hódít s a társadalmi kérdés megoldása címzen a társadalom megsemmisítése törekszik, midőn azt alapjában a tulajdonban támadja meg. E betegség a socialismus annak minden mérsékelt és a legmesszebb menő szélsőségeibe átsapó válfajjal.

Nem e betegség okainak és jellegének kimerítő tárgyalásával — a mi különben a rendelkezésünkre álló keret korlátoltságával sem volna összeegyeztethető — fogunk ez idő szerint foglalkozni, hanem egy oly intézményről való megemlékezéssel kapcsolatban kellett fentieket szóba hoznunk, a mely intézmény hazánkban az újjászervezés küszöbén áll s tervezett alakjában nagy általános közgazdasági jelentősége mellett egyúttal azon elővigyázati óvszerek egyikének tekinthető, melyek gyakorlati megvalósulásukban nálunk, hol e betegség

még gyökeret nem vert a bajnak még elejét vehetik

Ezen nagy horderejű intézmény a szövetkezet abban az alakban, a melyben azt dr. Nagy Ferencz budapesti egyetemi tanár erre vonatkozólag kidolgozott törvényjavaslatában ajánlja.

Minden kétség kizárásával megállapított s eléggé nem méltányolható körülmény, hogy a socialismus térhódítása szorosan összefügg a kisipar térszűztésével, hanyatlásával, tönkremenetelével.

A kisipar létalapja: a nagyiparral való versenyképesség a saját piacán pedig főleg azon oknál fogva van veszélyeztetve, hogy egyrészt a nyers anyagot, melyet kisebb mennyiségekben szerezhet csak be, felette drágán kénytelen megfizetni, másrészt hitelhez csak nagy nehezen és magas áron juthat.

Az 1875-iki törvényhozás a magyar kereskedelmi törvénynek a szövetkezetekre vonatkozó határozományaiban önszegélyre való utalással az önszegély érvényesítésére szolgáló alak megadása mellett vélt a kisipar bajain segíthetni. Miután azonban e törvény intézkedései folytán a szövetkezet üzleteredményt célzó közösséges kereseti vállalatá válhatott és tényleg azzá is vált: ennél fogva önczélta képezett a helyett, hogy a kisipar bajainak tényleg orvosló eszköze lett volna. E mellett — sajnos — e törvény intézkedéseinek hiányos volta mozdította elő nagyban azon rútvisszaéléseket, melyek miatt a szövetkezeti eszme nálunk a laikus közönségnél egyhamar ki nem heverhető súlyos hitelvesztést szenvedett.

Ugyanis a szövetkezet alapítás hálás talaját a közönségnek vagyontalanabb és egyúttal tudatlan jobban mondva üzletileg végtelenül része képezte, a melynek hizákenységével és tudatlanságával iparlovagok és szédelgők, hogy mennyire visszaéltek, arról a napi lapok törvényszéki rovatai eléggé tanuskodnak.

Mindezekből eléggé kiviláglik, hogy a „laissez faire, laissez passer” elvnek korlátlan alkalmazása a szövetkezeti intézmény terén semmiképen sem helyeslehető.

Sőt ha valahol, úgy ezen a téren mindenesetre helyén való az állami hatalom anyagi áldozatokban nyilvánuló pártfogása (protectionismus) és egyúttal ellenőrzése és mérsékelt, általános szempontból való irányítása. Minden áldozat és gondoskodás, melyet az állam a szövetkezeti ügynek szentel, a kisipar megizmosodását vonja maga után, virágzó kisipar pedig leghatásosabb akadály a proletarismus terjedésének és az annak nyomán haladó veszedelmes, beteges eszmék népszerűsítésének.

A jóakaró állami támogatásban részesülő, helyesen szervezett szövetkezeti intézmény kútforrása lesz azon erőknél, melyek a kisipar testében életfenttartó vérré változnak, a melyben élt a közvetlen forrásból nagy tömegben, alacsony ár mellett beszerzett nyers anyagoknak minden nyereszkedési célzat nélkül csupán a kezelési költségek felszámolásával való kiosztása a szövetkezeti tagok között mérsékelt kamatláb melletti hitelnyújtással kapcsolatban azon helyzetbe juttatja a közgazdaság

TÁRCSA:

Meghaltak, mert szerettek.

(Elbeszélés)

Írta: Illésházy Endre

— A „Sátoralja” eredeti tárcája. —

I.

A társaság vegyes. Művészek, írók, ügyvédek, bírák csoportokba verődve föstelenül társalognak.

A theát ép most szolgálják fel; a kellemes illat csakhamar betölti a termet. A társaság tagjai egy asztal körül csoportosulnak, a mely mellett a házi asszony már régebben élénk eszmecserét folytat a társaság néhány tagjával. A vita mind élénkebb lesz, a társaság figyelmét csakugyan teljesen leköti. Az eleven kedélyű kis házi asszony türelmetlenül hallgatja az előtte élénken beszélő színészt, míg végre kis kezeivel bevesen az asztalra útv felkiált:

— Nem és nem!

Egy kiváló színész öngyilkosságáról folyt a beszélés, ki egy férjes nőt szeretvén, sem szerelméről

lemondani, sem a hölgy iránt érzett tiszteletét feláldozni nem tudván, öngyilkossá lón.

„Nem és nem” — kiálta fel a házi asszony, — régen elmúlt már a Lukretiák kora, de még Tankréd lovagvilágában sem élünk többé: ha egy férjezett nő iránt támad egy férfi lelkében szerelem, az tiszta, ideális szerelem nem lehet. Ha K. öngyilkossá lett, nem azért lett öngyilkossá, mert a nő nélkül éni nem tudott, s tisztelete pedig nem engedte, hogy hozzá érzi vágygyal közeledjék. Egy férjezett nő s egy nős férfi között tiszta, id-ális, tartós szerelem nem létezik.”

Távd nagyságos asszonyom, szólal fel a társaság egy fiatal tagja, egy vidéki ügyvéd, kit nem rég neveztek ki a fővárosba táblai bírónak: en közvetlen tapasztalásból ösmerek egy esetet, hogy nős férfi s férjezett nő élnek hosszú során át, egymást imádvá, nap nap után érintkezve éltek együtt, a nélkül, hogy szerelmük a kölcsönös tisztelet határát túllépte volna.

Nagyon leköteleznie bíró úr, ha e két nagy lélek érzékeny történetével megismerttne bennünket, veté oda a házi asszony nem minden gyöny nélkül.

Elmondom, nagyságos asszonyom, elmondom e történetet, mit eddig még soha nem tevék. Elmondom, hogy nézetét megváltoztassa: s remélem, hogy a most kifejezett gúny helyett, a részvét könyveivel fog adózni hőseim emlékének.*

II.

Tíz évvel ezelőtt, egy forró júliusi délután Andornoki Gábor ügyvéd iródjában erős csemetés ebreszti fel az álomba merült gyakorlatok. Riadra ugrott fel a keretéről, sielve nyitja fel az ajtót, jói tudva, hogy a ki ily erősen cseng, annak nincs türelme soká várakozni. Nem is csalódott. Még ideje sem volt felnyitni az ajtót, a csemettyű már újból erősen megszólalt. A nyitott ajtón egy 25—26 éves csinos asszonyka lépett be, vékony barna piros arccal, mosolygó beszédes nagy szemekkel: formás kis termetű, igazi légies kis alak. Egyszerűen, de elegánsan öltözve. Belépve, nevető szemeit az álmából felvert gyakorlatokra szegezve, gyufos mosolyalaj jegyzé meg: „Ugy-e álmából vertem fel. De bocsásd meg, sürgős dolgom van. Az ügyvéd ural van sietős beszédem. Ugy-e nem ön az? Jelentsen be, kérem: itt van a névjegyem. De gyorsan! Addig, ha megegyedi leülök! Jajj, de meleg van! De kérem, menjen már!”

A bámuló gyakorlatok nagy nélkül hájt a megmagát, s a névjegygyel az ügyvéd beszélő szobáiba indult.

— Andornoki Gábor 35—36 éves, középtermetű fiatal ember. Gömbölyded, eleven, piros fehér arczáról az egyszerűség, a cyncicus nyugodtság ritt le, magas homloka kiváló értelmet árult el, ró

hangyáit, hogy a munkának azon terét, melyen a megítélés alapját a minőség foka és az izlésleltézési képesség mérve képezi, nemcsak megtartják, hanem belterjes kiaknázás mellett még bővítik is.

A szövetkezeti intézmény ily értelemben való szervezésénél kényes kérdést képez az állami támogatás és ellenőrzés határának megállapítása.

Ha az állami pártfogást tulságba viszik, ennek a kisiparra nem serkentő, hanem elbizakodottságot és könnyelműséget keltő hatása lesz és másrészt ez esetben a nagyipar céltalan korlátozása, sőt súlyos károsítása áll be. A szövetkezeti intézmény tulságba vitt állami pártfogása nem egyéb, mint a kisiparnak közvetve nyújtott közép-korias kiváltság modernizált alakban, mely tehát sem társadalmi, sem közgazdasági szempontból nem helyesülhet.

Itt azonban az a kérdés merül fel, hogy tulajdonképen hol kezdődik az állami támogatásnak tulságba vitele? Általánosan érvényes felelet e kérdésre csak az lehet, hogy az az országos viszonyoktól függ, függ nevezetesen a nagy- és a kisipar állásától. Minél elhanyagoltabb állapotban van a kisipar és minél hatalmasabb nagyiparral egy gy. kénylen kénytelen áruolni, annál messzebb kell mennie, annál hathatósabbnak kell lennie a szövetkezeti ügy állami felkarolásának. Különösen tanácsolható ez hazánkban, hol 1867 óta a törvényhozás és végrehajtó hatalom dédelgetésének kizárólagos tárgyát a nagyipar képezte s a kisipar érdekében úgy szólva semmi sem történt. Nálunk tehát a szövetkezeti ügy állami támogatásának tág és hálás tere van. Az állami támogatás azonban csak egyik hathatós, előmozdító eszköz a szövetkezet eredményes működésének, a lényeg ellenben, mely a szövetkezeti intézményt arra képesítheti, hogy a kitűzött célt elérhesse, az intézmény helyes szervezetében rejlik. Elhibázott szervezett meddővé tesz minden áldozatot. A szervezet helyességének pedig egyik főkritériuma az, hogy az a hazai viszonyokhoz szigorúan alkalmazkodva ültsön testet. Épen ez az, a mi intézményeink nagy részénél hiányzik, a mennyiben külföldi dolgokat úgy szólva eredeti voltakban ültetjük át, nem gondolva meg azt, hogy az éghajlat és a talaj erőinek különfélesége folytán sokszor szörnyszüleményeket aratunk, avagy egyáltalában semmit sem aratunk.

Dr. Nagy Ferencz törvényjavaslata: A központilag egyesült szövetkezetek egységes szervezéséről és az ezen szövetkezetekkel szemben alkalmazandó csődeljárásról. e tekintetben dícséretes kivételt képez és minden tekintetben helyesen contemplált magas színvonalon álló munka, melynek gyakorlati kivitele tönkrementő félben levő kisiparunk felvirágoztatásához és a proletarismus terjedésének meggátolásához fog hozzájárulni.

De erről többet a jövő számban.

Darvas Vilmos.

Felelet a „Századvégi magyarság” cz. cikkre.

A ki manapság hirlapokat olvas, az előtt végtelenül megszokott dolog, hogy egyik másik „elégedetlen” jól lehordja a „századvéget”. Elmondják erkölcsstelennek, a léha munkások meghonosítójának, a komoly szakmák határozott ellenségének, a flirtelés hazájának és még ki tudja minek. A „Sátoralja” 46-ik számában is jelent meg egy cikkkecske, mely ezzel a sokat emlegetett kérdéssel foglalkozik. Mint különböző helyeken megjelent elődei, úgy ez is kitér a századvég ellen, a mely „szegény hazánkat” immáron lethargiába sülyesztette. A századvégre rákent összes kellemetlen tulajdonságokat, mint a magyar nyelv megrontóit tünteti fel természetesen nem egészen igazságosan. Hiszen igaz: vannak az irodalomban jelenleg olyan áramlatok, melyek legkevésbé sem használnak az igaz, valódi magyar irodalom ügyének, de higgye meg a cikkíró, hogy ezek sokkal csekélyebb jelentőségűek, semmint ártani képesek volnának. Vannak olyanféle áramlatok is, melyek, miután egy kicsit haladnak a finomabb izléssel, idegenszerűeknek tűnnek föl, noha épen nem azok és így nem is kárhoztatandók. Mert talán még sem volna egészen kellemes dolog, ha a néhány évtizeddel ezelőtt uralkodó élmélygös, sentimentális irodalmat, költészetet kellene még ma is élveznünk. Hiszen ha a cikkíró szétnéz, a mai elismert vezérnemzetek irodalma fölött — értem különösen a szépirodalmat — vajjon visszashajtatja-e a letűnt szép idöket, illetve azoknak irodalmát? Mert hiszen soraiból ez látszik ki. Avagy talán

nem akar haladni amazokkal? Ez esetben ellent mond önmagának, mely ellentmondás különben cikkében nagyon is észrevehető, a mint az soraiból mindjárt látható is leszen.

Mindjárt a cikk elején egy igazán meglehetösen komikus kijelentést tesz, a melyből kitűnik hogy „nemzetünk ma ujából alszik oly mélyen, hogy csak félálomba is, vajmi bajosan löhetne hozni.” Hát kérem szépen ezt magyarázni semmiképen nem lehet. Vagy azt mutatja, hogy a fenti cikk írója nem akar látni, vagy azt, hogy nem tud látni. Hisz épen most tűnik fel állítása képtelenségnek, midőn az irodalom oly óriási haladást mutat, midőn legjelesebb íróink versenyeznek, hogy azt mennel magasabb, európai színvonalra emeljék. S a mint látom, ez nem tetszik a „Századvégi magyarság” cz. cikk írójának.

Mert hiszen azt mondja, „hol van az a régi minden ízében tiszta, tősgyökeres magyarság”? Melyiket tetszik érteni? A Kazinczy előtti magyarságot, a mely nem volt magyarság; a Kazinczy után valót, melynek helyessége fölött nem tudtak meg egyezni azon kor irodalmi férfiai, vagy az Arany János magyarságát? Ez utóbbit? Méltóztatik e olyan harmonikus lelkületű embert találni ma, a kinek nyelvérzéke és költői tehetsége annyira összhangzatban volna, mint az Arany Jánosé? Nem? Akkor kérem ne a századvégnek a hatását tessék ostorozni, hanem a gondviselést, a miért az irodalom ma nem tiszta Arany Jánosokból áll. De meg tovább is tetszik menni ügyebár? Azon kérdésére, hogy „hol vannak azok a daliás magyar levették”? bizony én is fejet csóválva állok meg. Bizony Árpád magyarjai úgy látszik meghaltak s helyettök többnyire vékony pénzü magyarok állják a küzdőtér. De hát nem baj ez kérem szépen, mert bizonyosan tetszik tudni azt is, hogy ma nem a testi erő, hanem a szellemi küzdés dolgozik.

A cikk ama passusában, mely az idegen szavak használatáról szól, igazságot is talál. És azt némi részben magamévá is teszem, de csakis némi részben. Én is elismerem, hogy vannak írók, kik dobálóznak és pedig helytelenül az idegen szavakkal, de hogy az idegen szavaknak épen nem volna jogosultsága, azt tagadni bátorokodom. A ki összehasonlítja a mi szép nyelvünket három négy idegen nyelvvel, mint például a francia, angol, német

vidre vágott haja, egyszerű keresztlen öltözete, a munka emberére vall. Egész megjelenése, egész mólora már az első perczben kellemes benyomást gyakorol, a nélküli azonban, hogy a benyomás bárkinél is mélyebb nyomokat hagyja hátra. Egy férfi, minőt minden nap százát és százát láthatunk, kivel kelemesen el vagyunk, ki azonban a mint jött, úgy eszavéletlenül tűnik el mellettnk az élet nyugzó tömkelezében. Csak beszitt ajkszélei tanusítják, hogy nem mindennapi ember, csak égő két szemének fénye árulja el az ábrándok világában élő lelkületét.

Egy kereveten fekszik: mellette egy számolyon, fejét férje karjaiba fektetve ül neje. Egy 25 éves széke szépség: leomló széke hajjal, hófehér arcz, székes vállak rugár karosu tennettel. Kis piros eszevegő ajkát bizonytalan színi, de angyali jószágot tükröző szemű, azonban elárulják a nőt, ki senki, semmi, csak feleség.

A szöke közéjén egy szöke 6 éves fiencska lovagol fapapirjában: egy tekintet arzara az azonnal felismerjük az Andornoki család gyermekét.

Andornoki Gábor egy szegény falusi lelkész fia 8 évvel e történet előtt nyitott B... n ügyvédi irodát. Kérésrele róá nőül vette Szent-Iványi Saroltát, egy előkelő, de vagyontalan család gyermekét.

Abban az időben sokat beszéltek e házasságról. Szent-Iványi Sarolta árva leány volt Szűlei rég elhaltak, ő vagyontalan lévén, előkelő, gazdag rokoniál várva várta a napot, melyen ő bizonytalan, lealzó helyzetéből megszabadul.

Azt tudta mindenki, hogy Szent-Iványi Sarolta szemlemből ment férjhez, de Andornokiról, kit mindenki zárkózott, hideg s nagyragvagyó embernek ismert, azt suttozták, hogy nem szereti nejét, s csak a Szent-Iványiak címerében agarkodó paripa, a fényes családi összeköttetés utáni vágy vezették az oltárhoz. Ez utóbbi célját azonban nem érte el. A Szent-Iványiak szívesen vették, hogy egy vagyontalan rekonok egy jó nevű ügyvéd nejévé lett de hálaérzetük s rokoni szeretetük annyira nem terjedt, hogy egy plebejus családdal összeköttetést tartsanak fen. Andornokival teljesen szakították, s a fiatal ügyvéd magas rőpü vágyainak ép a Szent-Iványi család állt mindenütt első sorban utjában.

Önérzetében sértve, s látta, hogy vágyait a közélet terén nem érvényesítheti, Andornoki teljesen odahagyta a nyilvános életet, s kizárólag családjának s hivatásának élt. S legalább külsőleg teljesen boldognak s megelegetettnék látzott. Neje a nőesség é mintaképe, képes volt egy férfit boldogítani. Vajjon Andornoki rajongó, ábrándos lel-

két ez egyszerű, a ragyogást, a fényt s a nagyvilág zaját kerülő nő kielegítette-e? arra egyedül ő adhatott volna feleletet. De ő hallgatott s rideg, s zárkózott kedélye miatt e kérdés a kiváncsi világ előtt örök talány maradt.

Ügyvédi irodája a legkeresettebbek s legelsőek között foglalt helyet. Hivatalos ügyködését a rideg egyszerűség, pedans pontosság, s minden kétségben felül álló bosszútöltség jellemezte. A legkésőbbet jobbat ügyeket segítette győzelemre: mint védő ügyvéd kiváló szónoki képességénél fogva meszo vidéken első helyen állott.

Történetünk kezdetén már mint vagyonos embert emlegete mindenki.

A gyakornok foztalenül lépett a szobába, s családi idyll, úgy látszik nem volt olőtte újság, s sző nélküli nyugtatta át a névjegyet.

Andornoki egy pillantást vetve a névjegyre, kelletlenül kelt föl a kerevetről, palástolatlan roaz kedvvel dobá az asztalra a névjegyet s kezile magát rendbe hozni.

Neje látva férje elkomorodását, a látogató után kérdezősködött.

Férje sző nélküli nyugtá át neki a névjegyet. Andornokiné sző után tagolva, e nevet olvasá le a névjegyéről:

nyelvvel: bizonyos tapasztalni fogja, hogy sok idegen fogalomra nyelvünkben nincs szó: alkotni nem lehet s csakis körülírással fejezhető ki. Ez pedig tudvalevőleg nem helyes, mert hiszen az irodalmi nyelv a tömörségre törekszik, s kell is, hogy törekedjék. Most tehát én szívesebben használok egy jó idegen szót, mint egy rossz magyar kifejezést, mert ha az utóbbit teszem, bizonynyal többet ártok a magyar nyelvnek, hiszen ez által kiforgatom a helyes alkotású, ilyenmü szók kötelekeiből, megtagadom a szabályos képzők stb. kizárólagos jogosultságát.

Különböen — bár öntudatlanul — de ebben igazat ad nekem a »Századvégi magyarság« szerzője is, amennyiben az én szavamra egy vakmerő ellentmondást követ el cikkében.

Hangoztatja ugyanis, hogy ne éljünk az idegen szavakkal s ő maga is használja azokat. Mert hiszen én úgy tudom, hogy a *chablon*, *amateur*, *börzsnér*, *gigerl*, *lakonikus*, *kongresszus*, stb. mind mind idegen szavak, melyek helyébe alkothatott volna magyar kifejezéseket is. De meg egy másik ellentmondásba is keveredik, mely nem kisebb ennél. Miután azt állítja, hogy fővárosunk halad, (mert ez csak meg nem tagadható), hogy írónk ma *nem úgy írnak*, mint régen s hogy most *rosszabb a társadalm*, mint ez volt, akkor kimondja azt is, hogy akár a jó, akár a rossz felé, de megindultunk lépéseket tettünk, tehát *haladtunk*. Sőt, az sorról lentebb pedig szakgatott betűvel nyomatja, hogy *nem tudunk kivetkezni káros, ősi maradásunkból*. Miért nem kívánja vissza cikkíró most is a fentebb említett *ősi szép idöket*??

Egy helyen, gondolom Palágyi M. »Jelenkor«-ának nyelvújító törekvéseire tesz cenzúrást. Erre pedig én csak azt válaszolhatom, hogy bizony én se nagyon dicsérhetök dolognak tartom azt az erőlködést, melyet néhány író a szóújítás terén cselekszik. Ilyen módon nem hoz az semmi hasznot. Elégge fejlett nyelv a magyar nyelv arra, hogy önmaga küszöbölje ki és alkossa meg helytelen, illetőleg helyes szavait. Azt pedig, hogy a hazáról éneklő poéta: Magyarországon boldognak nyilvánítanak, csak a cikkíró mondja ki először s azt hiszem utánzókra nem igen fog találni.

A dráma-irodalom kozmopolitikus voltára (felhozott vádra nevező rövidnek tartom az idöt s e cikkecske keretében a területet is, de legközelebb külön fogok megemlékezni erről. Most csak annyit, hogy

a lipót-kürtü múzsatemplom ellen felhozott vád sem való, mert a színház vezetősége nagyon is törekszik magyar darabok színe hozni. Erre mutat pályázata is, melynek révén 5. eredeti darabhoz jutott s melyeket bizonynyal rövid időközöbken elő is fog adatni.

Tehát csak a fekete szemüveget kell tenni s mindjárt szebb és jobb is lesz a világ. Mert higgye meg a tisztelt cikkíró úr, habár igaz, hogy annak a fának, a melynek virága nincs, gyümölcse sem lesz, ez a mi ezeréves országunk ugyancsak mutatja már is az érett gyümölcsökét és így csak egy kicsit keresgetnünk kell s bizonyára megtaláljuk a — virágot is! Különböen béke velünk.

Orior.

*** ** * * * * *

Az ezredéves kiállítás kitüntettei.

Az 1896 ik évi ezredéves országos kiállítás berekesztetett. A kiállítás immáron a múlté, az emlékezeté . . . Csak a kiállításán részt vettek várják még az eredményt hogy megtudhassák mit s mily alakban kaptak munkásságuk, sőt sok esetben tetemes áldozatuk után ellenérték gyanánt

Most, hogy a kitüntetést nyerteknek névsora rendelkezésünkre áll, örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy erről t. olva-óinkat értesítsük.

Vármegyérből a kimutatás szerint 96 kiállító kapott kitüntetést, és pedig állami ezüst érmet 4, millenniumi nagy érmet 25, kiállítási érmet 29, díszoklevelet 4, elismerő oklevelet 24, közreműködői érmet 7, pénzbeli jutalmat mint II ik díjat 2 s III ik díjat 1.

Az országos kiállítás jury tanácsának javaslata alapján a kereskedelmi m. kir. minister által adományozott állami kitüntetések közül az ezüst érmet özv. Constantin Andrásné termelő Bodrog-Kisfaludról, Kovácsy Ferencz termelő Tállyáról, Dr. Láczy László termelő Sárospatakról, Pornárffy Gyula termelő Olasz-Liszikáról kapták.

A történelmi főcsoportban millenniumi nagy érmet kapott: a sárospataki ev. ref. főiskola; kiállítási érmet a sztrópkói róm. kath. templom; elismerő oklevelet Lónyay Gábor Deregnyőről, Báró Vay Sándor Golopról, Báró Vay Sándorné Golopról, Zemplén vármegye közönsége.

Az ezredéves országos kiállítás jurytanácsa által megítelt kitüntetések közül díszoklevelet: a magyar cukoripar részvénytársaság Szerencséről.

A közművelődési csoportból kiállítási érmet: a zemplénvármegyei magyar nyelv-és népevelést terjesztő egyesület S. A. Ujhelyből, az eddigelé elért jeles eredményért: a sárospataki irodalmi kör számos protestáns theologiai irat és tankönyv kiadása által szerzett érdemeiért.

A közoktatásügyi csoportban kiállítási érmet: kath. főgimnázium S. A. Ujhelyből, kiváló eredményért: közreműködési érmet: Jakab Géza faipari szakiskolai tanár Homonnáról, gyakorlati irányu sikeres tanításért, Spotkovszky Károly tanár S. A. Ujhelyből, ügybuzgalomért.

A mezőgazdasági csoportban elismerő oklevelet: a zemplénmegyei gazdasági egye-

ségért.

A víz-építkezési, halászat turista csoportban versenyen kívül részt vett az V. ker. m. kir. kultur-mérnöki hivatal S. A. Ujhely; magyar kir. folyammérnöki hivatal S. A. Ujhely; millenniumi nagy érmet: a bodrogközi Tiszaszabályozó-Társulat Perbenyikről, az ármentesítés terén kifejtett kiváló közhasznu működésért; elismerő oklevelet: Kozma Sándor mérnök S. A. Ujhely, a vízépítészet terén kifejtett közhasznu működésért.

A szőlőszeti és borászati csoportban versenyen kívül részt vett: dr. Láczy László Sárospatakról; millenniumi nagy érmet kaptak kitünően kezelt boraikért Adriányi Kálmán, Blum Miksa mindkettő Tolcsváról, gróf Hadik-Barkóczy Endre Varannóról szakszerű és tanulságos gyűjteményért, valamint kitünően kezelt boráért, özv. Heyduk Ambrusné Tokajból. Képes Gyula S. A. Ujhelyből, Klein Bernát S. A. Ujhelyből, Kicsinkó Antal Tokajból, Kovács Károly S. A. Ujhelyből, Kovácsy Gábor Tállyáról, Kókai Kun Dániel Sárospatakról, Ligeti Bertalan S. A. Ujhelyből, Moskovics Ignác Sárospatakról, Róth Bernát S. A. Ujhelyből, Rothmann Herman Tolcsváról, dr. Schön Hugó és Schön Sándor S. A. Ujhelyből, Schönfeld Albert Tolcsváról, Szlávay Alajos Tolcsváról, h. Windisch-Grätz Lajos Spatakról, Zinner Arnold Tokajból mindannyian kitünően kezelt boraikért; kiállítási érmet: id. Andrassy Dániel Tarcalról, Benedek Pál Tokajból, Első tokaji borkiviteli társaság Tokajból, boronkai Farkas István S. A. Ujhelyből, Láng József Tolcsváról, özv. Rick Gusztávné Sárospatakról, Schiffer L. és fia Tokajból, mindannyian jelesen kezelt boraikért, dr. Króczér László Tokajból, új találmányáért; elismerő oklevelet: Dessewffy József Tolcsváról, Dienes István Kis-Azsból, Grosse Ödön S. A. Ujhelyből, Horváth Endre S. A. Ujhelyből, Dr. Króczér László Tokajból, Polonyi Ignác S. A. Ujhelyből, Reschovszki Lázár Tolcsváról, Reichard Dávid S. A. Ujhelyből, Rimaszombathy Pál Olasz-Liszikáról, Róth Dániel Erdő-Bényéről, Szemere József S. A. Ujhelyből, Szlaninka József Tállyáról, Szöllőssi Artur S. A. Ujhelyből, mindannyian jól kezelt boraikért, közreműködői érmet: Kiss Ernő szőlőszeti és borászati felügyelő Tarcalról, Kosinszky Viktor vinceller-iskolai igazgató Tarcalról, Pammer Jenő szőlőszeti és borászati gyakornok Tarcalról, mindannyian sikeres közreműködésért.

Erdészeti vadászati csoportból közreműködői érmet: Strompf Pál uradalmi erdőmester Varannóról (gróf Hadik-Barkóczy hitbizományi uradalmában) sikerdus munkásságért.

Vas és fémpari csoportból kiállítási érmet: Főző József S. A. Ujhelyből, jó munkáért.

Gépipari csoportban millenniumi nagy érmet sárospataki kovamalomgyár-egylet Sárospatakról verseny-és kivitelképes, jó munka és kitünő termelésért; kiállítási érmet sárospataki régi trachit-malonnakbánya birtokosság Sárospatakról, versenyképesség és jó munkáért.

Közlekedés, hajózás, tengerészet közutjárművek csoportjából elismerő oklevelet: Kolozsváry Ödön kocsigyártó Nagymihályból, jó munkáért

Faipar butor-dekoratív ipari csoportból kiállítási érmet: Nieszner Ferencz kádár Sárospatakról jó munkáért.

„Hartenfeldi Hart Ottóné született O.Áhlláposi O.Áh L.ontin“

„Nem ö-merem“ veté után.
„En nem, jgyzö meg frj“, egy évvel ezölött kerültek a vidékre. A Pajána-Tomi és a S. tronyára hegység fatermését vették meg, most a fa elszállítására végezt a Sajó völgyben keskeny vágányú vasutat építenek. Szent Ivánon nagyobb szatá-ü fűrészgárat állítottak. Beszélük, hogy mesés-n gazdagok, férje tegnap volt nálam, s ügyvédel akart megbízni. Nem fogadtam el; úgy látszik neje most hasonló okból keres.

De kedvesem, ügyvéd vagy, talán kár volt elutasítanod.

Erőszakos, fondor lelkü embernek néztem. Minden szavából az önzés, határtalan biragyt láttam. A mellett a Sajó völgyhez gyermekkori emlékeim fűződnek. Hart ellenfelei gyermekkori barátaim. A Szent-Iványiakat is erősen érdeklé a kérdés, nem akarom rokonaidd ellenfelét a bíróság előtt képviselni.

AK

Agya- és üvegipari csoportból kiállítási érmet: Csicséri József fazekes Sárospatakról, jó ízlés és haladásért.

Ruházati ipari csoportból kiállítási érmet: Reményi Vendel cipész Sárospatakról jó és szép munkáért; Laczkó János Tokajból jó és szorgalmas munkáért.

A papír és sokszorosító ipari csoportból elismerő oklevelet Steinfeld Jenő lapunk szerkesztő-kiadója kapott.

Élelmi cikkek csoportjából kiállítási érmet: Első tokaji cognac-gyár Tokajból, jó minőségért; elismerő oklevelet: Fischer Ignác Szerencsről, Kohn és Társa Tokajból, Tokai-hegyaljai cognacgyár részvénytársaság S.-A.-Újhelyből.

Néprajzi és házi iparcsoportból kiállítási érmet: Cibere András, Lukovics János, Molnár János fazekesok Sárospatakról mindannyian jó és szép munkáért.

Műkedvelők csoportjából kiállítási érmet Windisch-Grätz Lajos hercegné Sárospatakról, testett gobelin, művészi technika, jó ízlésért.

Az időleges kiállításon díszoklevelet gróf Andrássy Tivadar Szőlőskén szép és jól nevelt gazdag csemege szőlő gyűjteményért, kiállítási érmet: Grosse Ödön S.-A.-Újhelyből jó szőlő termelésért, ugyanazért ugyanilyet kapott a bodrog-szerdahelyi homoki szőlő-telep részvénytársaság.

Allat kiállításon díszoklevelet: hámos loért gróf Andrássy Tivadar: milleniumi nagy érmet; háta loért gróf Andrássy Tivadar, gróf Andrássy Sándor (ki azonban a díjról lemondott): kiállítási érmet; háta loért gróf Andrássy Tivadar, gróf Andrássy Géza.

Tenyészmarhák és bivalyok kiállításán díszoklevelet: gróf Mayláth József perbenyiki gulyája: milleniumi érmet; Lónyay Gábor és Elemér grófok bodrog-olaszti tenyésztete: közreműködők érdemét Sánger Árpád a Lónyayak b-olaszti uradalmának gazdatisztja.

Vegyes időleges kiállításon kiállítási érmet: Dienes István, Kis-Azarról jó minőségű árpaért.

Az iparos tanulók, segédek és munkások időleges kiállításán II-ik díjat 1—1 aranyat Csákó Mihály és Csoma Károly S.-A.-Újhelyből, III-ik díjat pedig Takács Sándor Gálzészéről kapták.

Feltűnő, hogy az ezredéves országos kiállítási díszoklevél, mint legfőbb kitüntetés, a jury-szabályzat értelmében a jelenkori csoportok azon kiállítóinak ítélhetettek, kik a tudomány, irodalom, művészet, népnevelés és közművelődés és az anyagi jólét emelése, a hazai ipar és földművelés fejlesztése körül országos érdemeket szereztek. Ezen díszoklevelek száma 100-ban állapítottatt meg.

Meglepetéssel vesszük tudomásul, hogy ezen legfőbb kitüntetésre a graphikai műipar egyetlen termelőjét sem érdemesítették, ellenben a Gerbaud Emil Kugler-léle cukrász céget méltóan találták.

A midőn ezt sajnos tapasztaljuk, örömmünknek adunk kifejezést, hogy megyénkben a kitüntetettek közt, az ipar terén, Sárospatak városunk foglalja el az első helyet. De nem is csoda az! olyan vezetőség mellett, mint a milyen Sárospatakon van, lehetetlenség kedvet nem kapni a haladáshoz, a törekvéshez. Igaz, csak Sárospatak dicsekedhet egy Ballagi Gézával, egy Neumann Péterrel, stb. Övék első

sorban azért az érdem, ők buzdították a testület tagjait, hogy vegeyennek részt a kiállításon. Dicsekedhessék Sárospatak még sokáig a fentiekkel s hozzájuk hasonló, tenni tudó s vágó vezető-erőkkel.

VEGYES HIREK.

— **Gyász hírek.** Miklós Béla nagy-rozvági földbirtokos neje: *Szeghy Mártha*, elete 36-ik esztendejében, szívzselhűdésben váratlanul elhunyt. Az ifjú nő halála szélesen kit-rítve családi kört ejt mély gyászba, — a ferj bánatát megosztja Zempléumegyének előkelő társadalmára is, a melynek egyik legzebb női irányban gazdag tagja volt az elhunyt nő. A vigasztalás atya adjon balzsamot a sebzett szíveknek. — Egy jóvaló családi fővel ismét kevesebben vagyunk! Sokok György az államképződe közbeesülésben állatt kertésze halt meg e hó 17-én, hagyván maga után bánatos özvegyet és 6 apró árva. Temetése f. hó 19-én ment végbe. A megsomorodott s árva, kereső nélkül maradt család talájon enyhülést, vigaszt.

— **Lelkesztő választás.** Tóth Ferencz főregényi ref. lelkész utódául Tudja Mihály m. ízsépi lelkész választott meg.

— **Kinevezés.** Bubicz Zsigmond kassai püspök kinevezte Oppitz Sándor sárospataki vallástanárt tanárnak a kassai tanítóképződe-be. Sárospatakon mindenképp fájdalommal és sajnálattal veszi tudomásul a kedvelt tanár távozását, a ki Sárospatak társadalmának egyik leginkább szeretett tagja volt, a ki úgy nagy emberismerete, mint finom tapintatával mindenki szeretetét kivívta, a ki nyílt, egyenes, becsületes jellemével a nyári ösztöne barátot szerzett magának s akit bár önművelő üdvözlőnk új állásában, ösztönön sajnáljuk, hogy elvesztjük benne társadalmunk egyik kiváló, derék tagját.

— **Hymen Sassi Nagy Lajos,** szegedi polg. iskolai tanár, lapunknak is derék munkatársa, a múlt hónapban váltott jegyet Orosházán *Angyal Mariskával* Gratulálunk s azt kívánjuk, hogy ez eljegyzés legyen eljegyzése s sokáig tartó s zavartalan boldogságnak is.

— **Nevmagyarosítás** Schwarz David sárospataki vasuti tiszt, valamint 4 kiskorú gyermeke vezetéknevének *Barabásra* közt változtatása helyigymintizari rendelettel megengedtetett.

— **Meghívó.** Már jeleztük, hogy a hononnai ev. ref. egyház dec. 12-én hangversenyt rendez. A meghívót közöljük egész terjedelmében mi is.

— **Meghívó.** A hononnai ev. ref. misszió egyház a saját *torony és harang* alapja javára 1896 évi december hó 12-én a Stefánia szálloda összes emeleti termeiben a *sárospataki ev. ref. főiskolai énekkar, Mester István úrnó, Marcsa István úrnó, Olschány Gizella nővelgyonnyaságát és Izsépi Zoltán ur közreműködésével* táncmulatsággal összekötött *hangversenyt* rendez. melyre bizslettel meghívja az egyháztanárs által felkért bizottság nevében *Mindy István, főgondnok Róz László, ref. lelkész, Dező Sándor, presbyter.* Helyárak: az első négy sorban személyenkint 2 frt, a többi sorban személyenkint 1 frt 50 kr: állóhely 1 frt, tanulójegy 50 kr. Felhívások a jätékony cél érdekében köszönettel fogadtatnak s hirlapilag nyugtáztatnak Bizgyek előre válthatók *Póányi Dező* ur gyógyszerárába s este a pénz tárnal. Vidéki vendégek elszállásolásáról előleges jelentkezésre gondoskodva lesz. Kezdeté este 8 órákor.

— **A sárospataki Tarsaskör** f. hó 15-én dr. Ballagi Géza elnöklete mellett népes közgyűlést tartott. E gyűlés fogadta el a választmány azon határozatát, hogy az alapszabály módosítandó. A jelenlegi elnök mellé egy igazgatói állás szerveztessék, a ki az adminisztrációt vinne, a tagdíj 4 frtről 6 frtra emeltessék; a bevételek s a költségek házilag kezeltesse; az alapszabályok és házrend kidolgozására 3 tagú bizottság, a taggyűjtésre pedig 5 tagú bizottság küldessék ki.

— **Társas estely.** A sárospataki sport-egylet, hogy életjét adjon magáról, f. hó 15-én tartott gyűlésben elhatározta, miszerint ma, az az e hó 21-én a Feldman-féle vendég-belső helyiségében társas összejövetelt rendez. A szunnyadás helyett a tevékenység terére lépett sport-egyletet szívesen üdvözlőjük. Excelsior!

— **Meghívó.** A sárospataki ev. ref. főiskolai „Jószág-egylet” saját alapítókéje gyarapítására, 1896. évi december hó 5-iki napján, a város-háza összes termeiben *Jószág táncestélyt* rendez,

Bélopúti díj: Csallágyjegy 6 korona, személyjegy 2 korona. Felhívások-k köszönettel fogadtatnak s hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté 8 órákor.

— **A s a újhelyi iparoskörnek** tagállománya megszaporodott a mennyiben, a s.-a. újhelyi iparos ifjak, kik már régebben is tagjai, s ugyazólván kezdeményezői, alapítói voltak a nevet változtatott egyesületnek, újabbin is Adám Antal vezetése alatt, a csatlakozást elhatározták s mintegy 100-an egyszerre letelek az egyesületbe, s tevékenységöket mutatja az, hogy legközelebb szini előadást szándékoznak előadni, — viruljon újra! a személyeskedés háttérbe szorításával a derék egyesület. r. l.

— **Főispán változás.** A napilapok némelyikében az a hír kelt szárnyra, hogy mármegyénk főispánja nyugalmomba készül vanulni s utódja Dókus Ernő országos képviselő lenne. Mint biztos forrásból értesülünk, ez nem felel meg a valóságnak.

— **A hivatalos levelek portomentessége.** Gyakran előfordult, hogy az egyházi hivatalok magánfeleknek „közszolgálati ügyben portomentes” záradékkal ellátott leveleket küldenek. Minthogy ez az erre vonatkozó rendelet téves értelmezésén alapszik, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a rendeletet hatályon kívül helyezte. Az egyházi hivatalok ezután csupán vallási, anyakönyv-vezetési és iskolai ügyekben levelezhetnek portomentesen a megfelelő hatóságokkal azok fejeivel, de ekkor is a borítékon ki kell tüntetni a levelel tárgyat.

— **Tűz.** Sárospatakon, folyó hó 19-en este 8 óra tájban tűzjelzés riasztotta fel a lakosokat. A megrádtak minután sem tűzest, sem jelzést mely irányba lehet a tűz, nem láttak, azt féltérítésnek magyarázták s így össze-vissza futkároztak. Pedig hátr volt tűz s többszörös szerencse, hogy csak 1 nagy csűr hamvadt el, mely a Varja Jánosé volt. Ha a szél megfordúl, lehetetlen még csak a mentésre is gondolni. Ott láttuk városunk mindhárom tűzoltó-egyletetét tétenségre kárhözátva, — a víz hiánya miatt. Sem a esendőrség, sem az ott levő u. n. városi főbírói tekintély nem tudott vizet a vész helyére rendelni. Lyon kömő mécsék mellett aztán nem volna c-oda az sem, ha az egész város legne. Az egyletek nagyon eleget tesznek a tűz oltással, mentéssel: azoktól a víztől való gondoskodás nem kívánható. Ez a esendőrség s különösen a főbíró kötelessége. A vész helyén az erélynek nagyobb fokú gyakorlását s a tákrendetet szigorubb betartását kérjük tisztelt főbíró ur.

— **Kitüntetés.** *Sternberg Armin* is testvére budapesti hangszergyáros céget kettős kitüntetés erte. A kiállítási zsüri a milleniumi nagy érdemmel, a kormány pedig a „milleniumi nagy állami érdemmel” tüntette ki a hiruves céget.

— **Kezsmárky és Illes.** Budapesten a legújabb sebb cégek egyike, Kossuth Lajos utca 9. és 10. szám alatti üzlethelyiségeit legközelebb a kőbő és cőra építő áruházba (Kossuth Lajos utca 12 szám) helyezi át. minélfigyva az összes díszműbőrd s több árúkeszlet árúit 20—50%-kal leszállította. Féltérítés kikerülése végett, megemlítjük, hogy a régi híres „*Korepsi Bazár*” nagy raktárai és helyiségei továbbra is fennmaradnak; sőt ott is az oly szalárdul megszabott cikkeknél, mint a 2 frton felüli francia babák és hintalovak 10%-ot enged.

IRODALOM.

— **Flair Play.** Sehöl oly humisan nem játszanak, mint nálunk a politikában. A lefolyt monstreválasztás tanúsítja ezt. Szemre Miklós fair play-azaz tisztességes játékot ajánl a hatalom politikusainak, urias modorban, előkelő hangon írt rópiratában, mely minden könyvkereskedésben 30 krért kapható. Szemre Miklós írói talentumainak vonatkoztatja állapotaikra diplomatia szolgálatai közben szerzett tapasztalatait. Elítéli a hazudás, és erőszakot. A Flair Play nagy feltűnést kelt mindenfelé nemcsak írja egyéniségénél fogva, de tartalmáért is. A Fair Play alig jelent meg, már is kapkodják és dicserik. Mint értesülünk, német és francia nyelven is meg fog jelenni. A külföldi sajtóban is vizhangra találnak a ropírat ig szági Ajánljuk azoknak, kik az igazságot szeretik, a hazugságot elítélik.

— **A Zenelő Magyarorszag** zongora zenemű-felgyóirat november 15-iki XXII. füzeté a következő szép zeneműveket közli: 1. *Buday J.* „Szilaj

szellő hordja a fák levelét". II. *Angyal Ármánd* „Éaik az eső” 2 szóp magyar dal. III. *Moszkowszky Mór* hírneves „Spanyol táncai” egyikét 4 köze. IV. *Grieg Eduard* nagynevű norvég zene-szerzőnek „Norvég nemzeti dal” klasszikus szépségű művet. V. *Sousa J. F.* „Higlife” című sneidig indulóját. Ily gazdag tartalommal jelenik meg minden füzete a „*Zenélő Magyarországnak*” mindenkor 10 oldal zeüével, egy füzet ára 20 kr. E folyóirat egy évnegyedben hat új gazdag tartalmu füzettel ad 20 oldal zenével s ára 6 füzetnek 1 frt. Előfizethető a „*Zenélő Magyarországnak*” kiadóhivatalában Budapesten II. Csengery utca 62, a honnan mutatványzókat ingyen küldenek.

— **Lezajlottak ime a képviselőválasztások** és így minden városnak és kerületnek meg van a maga képviselője, ánde most azután a hölgyek, mint az úrak újra a szépirodalom felé fordíthatják becses figyelmüket. A „Képes Családi Lapok” egyike azon szépirodalmi ism-terjesztő lapoknak, melyek nagyszámu olvasóinak mindaddig tetszését megnyerték és hogy jövőben is így lesz. Biztosítéka ennek az a nagyszámu írói gárda, mely háta mögött áll. Így kimondjuk, hogy a „Képes Családi Lapok” legyeu és maradjon szellemi barátunk. A „Képes Családi Lapok” kiadóhivatala Budapest Vadász utca 14 szám.

— **Szerkesztőségünk** a következő munkákat megrendelés esetére szívesen küldi: Comenius Amos János Nagy Oktatóstana. Fordította Dezsó Lajos államképezdei igazgató. Ara 1 frt 50 kr. A qualitativ érzelmek pszichológiája írta dr. Székely György akadémiai tanár. Ara 1 frt. A sárospataki ev. ref. egyház története, írta Szinyey Gerzson akad. tanár. Ara 50 kr. Emléklapok az október 3—4-ik napjain Sárospatakon tartott ünnepségekről. Összeállította a „Sátoralja” szerkesztősége. Ara 20 kr.

— **Olvaso közönségünk** figyelmébe ajánljuk egy az eredeti magyar ifjusági iratok legjelenebbjét, mely Wellisch Béla szent-gothárdi könyvkereskedő kiadásában jelent meg. Címe: „Az Utolsó Kurucz” írta: dr. Tóth Sándor főgimnáziumi igazgató, Patak László akadémiai festőművész 19 römök kivételű rajzával — illusztrálva. E csinos kivételű könyv, nagy — ad rát alakban jelent meg, mely egy beltartalmára, mint külső kiállítására nézve gyönyört és páratlan élvezetet nyújt az ifjusag számára. ára díszkötésben csak 2 frt 60 kr. Könyvtárak számára füzve 2 frt. Megszerezhető minden hazai könyvkereskedésben, ugy a kiadónál Szent-Gothárdon.

CSARNOK.

Nagyapámról.

Kacozgva zúg a szél söpörve a havat
Neked az már mindegy, nyugszol a hant alatt
Melegséggel teli egykor nemes szüved,
Ma már az is porlik, ma már az is hideg.

Bizony csak keserű ez a földi élet!
Egy röpké pillanat s a szív semmivé lett. . .
Haj de annál hosszabb a bánat órája.
Siet, zajg az élet, de nem ad irt rája.

Édes kedves öreg mért vagy te a sirba?
Hiába szólítlak sálhajtatra sirva!
Nincs, ki ráfeleljen — hideg hant feletted,
Kiesi unokádat pedig be szeretted!

S itt kellett őt hagyod, hiába . . . hiába . . .
Pedi életnek nem volt már virága,
Mégis volt valakid, volt már kiért élned,
Érette kedves volt alkonyodó élted.

Sok szép dalt dudoltál kicsi bölcsőm felett,
Könyeim' letörle a te szép éneked. . .
Minthogy ha hallanám édesen, csendesen:
„Caucsulj, csucsulj tovább én kedves gyermekem!”

Majd meg mesélgéttél: arany almafáról,
Tündér országról, csudaszép leányról. . .
Minthogy ha hallanám édesen, csendesen,
„Caucsulj, csucsulj tovább én kedves gyermekem.”

Mikor meg már később iskolába mentem
— Hej még akkoriban minden gondtól mentem —
Istenem, Istenem be örültél akkor . . .
„Meglátszátok ebből nagy ember lesz egykor!”

Homlokon esőköltál, köny rezgett szemedben,
Mintha gondoltak v'én: nem soká látsz engem!
Füleimbe sugtad édesen, csendesen:
„Segítsen az Isten én kedves gyermekem!”

Majd én elkerültem a szülei háztól,
Mensze, mensze voltam, azértintől távol . . .
Emlentél ezalatt egy másik világha,
Hiába hívlak már, hiába, hiába!

Úgy sajnállak téged, pedig hát ki tudja:
Nem gör-ogyősebb-e az életnek utja?
Nem jobb-e ott neked hol nem fáj már semmi,
Nem jobb-e ott neked — pihenni, pihenni?!

Kubovich Géza.

Falusi level.

Cs . . . e 1896. nov. 17.

Tisztelt szerkesztő barátim!

Már régen megtiszteltetek azzal a kéréssel, hogy hébe-hóba legalább keressenek fel lapotokat valami-féle dolgozattal. E kéréseket indokoltatok azzal is, hogy ragyogó tollamnak kár tételül rozsdásodnia. Nem tudom, hogy értették ezt, de én a jobbk értelemben vettem, mert azt nem akarom feltételezni sem, hogy a baráti érzelem szatirikusan viczelni is tudjon — Ebben a jó értelemben pedig — engedjétek meg nekem, — ha visszautasítom. Mert bizony az én penám egy cseppet sem ragyogó. És ez az oka annak is, hogy kérésekre mind ez ideig nem reflectáltam.

De van egy másik oka is ennek. Az, hogy itt a felvidéken nagyon el vagyok zárva a világtól. Nem tudok én annak folyásáról semmit se. Úgy élünk mi itt, mint a remetek. Legfőleg akkor hallunk egy kis pletykát, ha bedözeögnek nagy ritkán a mi metropolisunkba. Homonnára. Ott lehet sok mindent hallani: de ne gondoljátok (különben egyikőtök tudja is), hogy valami nagy dolgokat. Nagy dolgokon, új dolgokon nem török ott az emberek fejüket. Elnek egyik napról a másikra — legfőleg mulatás-vágyaikat slégítve ki. — Már pedig újságba csak akkor lehet írni, ha kellőleg van az ember informálva a világ folyásáról.

No, de azért, hogy egészen elrusztikunodott embernek ne tarstotok a ki még csak azt se tudom, hogy illik válaszolni, avagy, hogy azt se gondoljátok, hogy már penám se tudok kezembe fogni: megírnom e falusi levelet s ígérnem, hogy *hébe-hóba* egyvel-egyvel bekopogtatok hozzátok, csak arra kérve benneteket, hogy komoly s nagy dolgokat ne várjatok el leveleimtől.

Tudjátok ti azt igen jól, hogy az egykori egyetlen gavalér, tema hiányában az időjárással kezdte meg az ideáljával való társalgást. S azóta ez az eljárás nagyon sok követőre talált. Ezek közé tartozom ime én is. Az időjárásról fogok nektek, s ha bölcseségeitek úgy akarja, lapotok olvasó közönségének is írni.

Ti még oda lent mostanában is — úgy gondolom — özi hangulatban vagytok. El-emleregnek a természet ősi tájképe felett. Ha sárgult levelet láttok, eszetekbe jut sok öröm, mely búra vált: ha elkésett róza-bimbóra esik pillantástok, azok a nemes törekvéseitek jutnak eszetekbe, melyeknek megvalósulása elé gátat vetett az élet: ha a kertnek fái közé viz utatok s ott halljátok a hulló levelek zizezését, vagy a lomb nélküli maradt bokrok között a hűvös szellő borongást keltő fúvást, úgy érzitek, mintha minden az elmúlást hirdetőtök nektek. — Mi már itt ezeken túl vagyunk. A természet itt már egészen elvesztette ékességét. Talpunk alatt erősen kopog a megfagyott föld: s felebb menve megfeleredett a barna talaj; magas hegyeink oldalát, ornát hó fedi. Igen, itt már alszik a természet. Es milyen jó, hogy alszik. Nem látjuk legalább már hervadását. S mintha elaludtak volna ő vele együtt fájdalmas érzéseink, borongó gondolataink — úgy érezzük. A mi szívünkben most már ezeknek a nem szeretem érzelmeknek helyét az édes várakozás, a boldogító remény foglalá el: az, hogy kikéket lesz s örömeink s boldogságaink visszatérnének.

Megérkezvén a fagy, minden aggodalom s kellemtelenség nélkül bedöcögtem a legközelebbi hetyvászár alkalmával a fentebb is említett metropolisunkba, Homonnára, hogy lássak már embert s halljak már valamit. Láttam sokat, hallottam is sokat. Ezek közül elmondok nektek is egyet, ha ugyan ti azt még nem tudjátok.

Homonnán sok legény-ember lakik, a kik „Hy-mennek róza-lánczait” (mint ott nálatok szokták

mondani) vágyának már magukra venni. De persze a mai világ legény-embarcúek javarésze csak az *imitált* róza-lánczra vagyik — olyanra, melynek az anyaga tulajdonképen arany. Ilyen róza-láncz pedig kis városban kevés van, mert a kis városi puritán izlés az imitácziást még ne keresi. Ok tehát még mindig maradnak legényeknek. De hát nem erről akarok én tulajdonképen szólni, hanem arról, hogy ezek a legény emberek e hónap 14-én este olyan táncmulatság rejét rendeztek, a melyről azt mondogatták, hogy most büc-üznak legény-ségüktől. Segítse is meg az Isten őket mentől hamarabb e jó és nemes szándékukban.

Ennek az estének nevet is adtak, mert úgy mondják, hogy thea-estély volt. Látjátok kedves szerkesztő barátim, milyen könyes a mai nemzedék. Még a mi atyjánk idejében a theát csak mátoros ünnepek alkalmával, mint ingyencségeit itták s ha egyikünk, vagy másikunk a meghülés miatt megbetegedett, legfőleg az édes anyuk ádott keze szedte hársfa-thea volt a gyógyító szer: ma pedig mikor az első dér megjelenik s ez hangsá-lainkon egy kis változást idéz elő, mindjárt „theázunk”: s ha a legényeknek eszükbe jut táncolni, nehogy másnap a megbűlésnek symptomától legyeu kénytelenek konstánin, mindjárt „thea-estélyeznek.”

Különben ez a thea-estély — úgy hallottam — kitűnően sikerült. Homonna néhány intelligens családjának kedélyes estét szerzett, mely bele-nyúlt egész a reggeli órákba. Azt mondják, hogy ez jó jel a beült vígság-idényre.

Kedves szerkesztő barátim, nagyon jól tennétek, ha megmondanátok — nevezsak a homonnai legény-embarcúknak, de az összes legény-embarcúknak, hogy ne ilyen öző érdekeket kielőgítő estélyeket rendezzenek, hanem olyanokat, melyeken — ha azt akarják — bucsuzhatnak a legény-ségüktől is, ki is tánczollhatják magukat: de jó is lehetnek. Olyan boldognak érzem én magamat, mikor más vidékek lapjaiból, vagy a fővárosi lapokból azt olvasom, hogy itt, vagy ott *fillér-estélyt* rendeztek. Milyen boldog volnék én most is, ha a helyett, hogy thea-estélyről tudósítlak, arról tudósíthatnátok, hogy *Homonnán ez, vagy amaz a jótékony egyesület fillér-estélyt rendezett.*

Mert higgyétek el nekem, hogy ez a mi felvidékünk is rá volna szorulva az ilyen irányú jótékony-ság gyakorlására. Es ezeken a fillér-estélyeken is lehetne jól mulatni — még nagyobb animóval, mint a thea-estélyeken, mert az animót a a boldogító érzelmek is növeli, a mit a jótékony-ság gyakorlása támaszt az ember lelkeében. No meg aztán az ilyen fillér-estélyek a társadalmi köröket is közelebb hoznák egymáshoz: mert a jótékony-ság gyakorlása lerombolja a válaszfalakat s azoknak helyére a szeretet kapcsa lép.

Úgy-e milyen boldog a ti falusi barátotok? Milyen nem a mai viingbók való eszmének rágó-dik. De azért ne haragudjatok meg rám: Már én ilyen maradok. S ha nem haraguztok meg rám: küldök nektek mások is levelet. Mert van időm leírni azokat, a miket hallok, látok, vagy a mik eszembe jutnak.

Addig is az Isten áldjon meg benneteket — sok és türelmes olvasóval!

Szívüöl kívánja, szerető barátotok:

N. N.

HUMOR.

A mama intése.

Ugyan lányom, mint pörlekedtek annyit a völe-gényeiddel? Ha meghallja valaki, még azt hiszi hogy már férj és feleség vagytok.

Meg van sózva.

1-ső vendég. Jó az a peccenye szomszéd?
2-ik vendég. Jónak jó volna, csak egy kicsit sós.
1-ső vendég. Sohne esodálkozók azon szomszéd!
Sós itt minden, de legsósabb a számla, ha fize-tésre kerül a sor.

Melyik nagyobb.

A. En láttam egy büvrt, ki egy óráig maradt a víz fenekén.
B. Az még semmi! A kit én láttam, az föl se jött többé.

Sorozatban.

Ugyan kérem áldson ne vigyék el fiamat katoná-nak! rimánkodik a paraszt a sorozó-bizottság előtt.
— Talán egyetlen fia? — kérdik tőle.
— Nem, hanem én vagyok egyetlen apja s Jancsi fiamnak!

A legostobább dologból is sok okosat lehet tanulni.

Nagyon rövid egy hosszú élet pillanatnyi boldogsággal és nagyon hosszú egy rövid élet pillanatnyi boldogság nélkül.

Mi a legszebb? — A költőnek a kedvese.

A nőknek csak névnapjuk van, születésnapjuk nincs.

Szerkesztői üzenetek.

Z. A. Lipse. A küldeményt kaptuk, a másikat is felhasználjuk. Szíves üdvözlét. — *Ita. Ujhely.* Az csak mende-monda. Nemde bizonyosságot tettünk a régi mellett? Csak folytassa. — *I. E. Mád.* Megkezdtek. Érdeklődés. Jelen-tel. Udv. — *S. I. Géres.* A lapot pótoljuk. — *K. L. Öngy. T. Szada.* A falusi küldemény is jó minékünk. Felhasználtuk. — *Cs. J. Pális* Kaptak-e a választ? — *W. M. Mád.* Mi az oka a ki nem fejezett nehezletnek? — *Ö. J.* Száz ágon hallgató ajakkal. — *Dre. I. Galács.* A kert tudósítás miért maradt el?

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy vármegye. Annak a vármegyének a legkényelmesebb karos székje üres lett. Sok öreg bácsi szeretett volna abba a kényelmes székbe beülni, mert azai nagy tisztesség szokott együtt járni. A karos székért rimánkodó öreg bácsik közül egy csakugyan belekerült abba a karos székbe. S ennek az öröme nagy lakomát esapott. Meghíjt rá nagyon sok embert; elhívtá még a papokat is. Még azt se nézte meg, hogy milyen vallásnak a hírvői. Így került egymással szemben a lakomán a rómkáth. pap a zsidó rabinussal. Mindkét pap általánoson ősmert és tisztelt tagja volt a társadalomnak; de a két pap csak messziről szerette egymást. Ha egymás közelében voltak, folytonosan csipkedték egymást. Így lett ezen a nagy lakomán és a kath. pap azt mondja a rabinusnak: Kollega ur! Kollega urat mindenki a város legokosabb emberének tartja, mért nem eszelepszik hát ugy, hogy ezt be is bizonyítaná? Miért nem vetkőzi már le azt a konzervativizmust, a mely jellemzi egész vallásukat. Okos ember létére be kellene már látnia, hogy Mózes élettörvényei nem vallási, hanem csupán egészségi törvények. Igaza van kollega urnak, feleli a rabinus — ez értelmetlen konzervativizmus s haladónak kellene. De azt tudja a kollega ur is, hogy a haladás megkezdéséhez jó alkalomra van szükség. Arra kérem tehát a kollega urat, hogy szerezze meg valahogyan nekünk ezt a jó alkalmat. Pl. ígérem becsület szavamra, hogy ha a kollega urék, mint papok megházasodnak, a lakadalmukban minden ételtől kivétel nélkül enni fogok

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Gondolatok.

A lövésnél nem a nagy hang, hanem a kis golyó öl.

Eldülni is szebb előre, mint hátra.

Van szerencsénk a t. közönség szíves tudomására hozni, miszerint legujabban megnyitott

Kazinczi köszénbányánk

kizárólagos képviselővel

FODOR JENŐ urat DEBRECZENBEN

bíztuk meg. — Ajánljuk kályhafűtés és ipartelepek céljaira kiválóan alkalmas szénünket, legjutánaosabb arak mellett minden állomásra szállítva és kérjük méltóztatásnak becses rendeléseikkel említett képviselőnkhez (Iroda: Bidermann-palota) fordulni, előre biztosítván azok legpontosabb teljesítéséről.

Kiváló tisztelettel

Kazinczi köszénbánya részvénytársaság
Budapest.

3-3

Verszegények, lábbadozók, sápkórosok, gyengélkedők, láztalan tüdőbetegek számára legjobb gyógyszer a dr. Kun Zoltán-féle

Vérképző labdac

1 üveg 60 darab rózsaszínre cukrozott labdaccsal 1 frt 80 kr.

Hurut, tüdővész, hideglelés, malária, Influenza, tüdő- és gégehurut, gyomorhurutban szenvedők számára legjobb gyógyszer a

dr. Kun Zoltán-féle **Hurutellenes labdac** 1 üveg 60 drb. égszínkék cukorral bevont labdac ára 1 frt 80 kr.

Női bajok ellen legjobb szer a dr. Kun Zoltán-féle

Irrigáló por

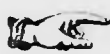
1 doboz ára 1 frt 20 kr.

Az arc- és kéz ápolására legjobb kenőcs a dr. Kun Zoltán Purpurin Crém 5 nap alatt minden szeplő és maj foltot eltávolít s a bőrnek gyönyörű hárszony szerű külsőt ad 1 téglly ára 1 frt 20.

Minden eddig megjelent szájjvizek fölött legjobb a dr. Kun Zoltán-féle **DENTIPURIN SZÁJJVIZ** ellenszere a ragályos torokbajoknak 1 üveg ára 60 kr.

Kapható a készítőnél **TRSTYÁNSZKY KÁROLY** gyógyszerésznél Sarospatakon, s minden nagyobb forgalmu gyógyszerertárban. Főraktár: Török József gyógyszerertárban Budapest, Király-utca 12. Dr. Buday Emil gyógyszerésznél Budapest városház-tér. Sátoralja-Ujhelyben Widder Gyula gyógyszerész urnál

Az 1895. évi CAIROI s az 1896. évi LONDONI egészségügyi kiállításokon diszoklevellei s arany emmellel kitüntetve. Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitűnő sikerrel használt külszer:

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatású a test bármilyen csuzos bántalmai, u. m.: kőszvény, csuz, reuma, ischiás, asthma stb. ellen. Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültabb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítás-sal 1 korona, erősebb üveg 2 korona 40 fillér.

Főraktárak Budapestben: Török József ur gyógyszerertárban király-utca 12. sz., és dr. Egger A. ur gyógyszerertárban váci körút 17. sz. Ugyiszintén a főváros összes s a vidék esakem összes gyógyszerertárában, valamint a készítő

WIDDER GYULA gyógyszerésznél
SATORALJA-UJHELY 52. szám.

Ugyiszintén: Sarospatakon: Kádár Gyula és Trstyánszky Károly; Varannán: Gaál Sándor; Homonnán: Szekerák Ambrus; Tokajban: Rothfuchs J.; Nagy-Mihályban: Tolvaj Imre urak gyógyszerertárban.

Videki megrendelések pontosan teljesítettnek 10-20